

TONY ATTWOOD • Asperger Sendromu

TONY ATTWOOD 1952'de İngiltere'nin Birmingham kentinde doğdu. 1983'te University College London'dan "Otizmli Çocukların El Kol Hareketleri" başlıklı teziyle doktora derecesini aldı. 1992'de Aspergerli çocukların ve yetişkinlerin teşhis ve tedavisine yönelik bir merkez açtı ve burada klinik çalışmalar yaptı. Özellikle Asperger konusunda yaptığı öncü yayınlar dünya çapında yirmiyi aşkın dile çevrildi ve akademik çevrelerde kendisine uluslararası tanınırlık getirdi.

Asperger's Syndrome. A Guide for Parents and Professionals

© 1998 Tony Attwood

Bu kitabın yayın hakları Hodder & Stoughton Limited aracılığıyla Jessica Kingsley Publishers'tan alınmıştır.

İletişim Yayınları 3508 • Pskyhe 57

ISBN-13: 978-975-05-3787-5

© 2025 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2025, İstanbul

EDİTÖR Bahar Siber

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

TONY ATTWOOD

Asperger Sendromu

Ebeveynler ve Profesyoneller
İçin El Kitabı

Asperger's Syndrome
A Guide for Parents and Professionals

ÇEVİREN *Dilara Duyuran*

*Büyükannem Elsie May Dovey'in anısına
(1903-1987)*

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	9
SUNUŞ	11
ÖNSÖZ	13
BİRİNCİ BÖLÜM	
TANI	15
İKİNCİ BÖLÜM	
SOSYAL DAVRANIŞ	33
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
DİL	83
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
İLGİ ALANLARI VE RUTİNLER	109
BEŞİNCİ BÖLÜM	
MOTOR BECERİ EKSİKLİĞİ	127
ALTINCI BÖLÜM	
BİLİŞSELLİK	139
YEDİNCİ BÖLÜM	
DUYUSAL HASSASİYET	159

SEKİZİNCİ BÖLÜM

SIKÇA SORULAN SORULAR 173

EK I

BUGÜN KENDİNİZİ NASIL HİSSEDİYORSUNUZ? 229

EK II

TANI KRİTERLERİ 231

KAYNAKÇA 239

TEŐEKKÖR

Bu kitabı tamamlamak için bana gerekli bilgi ve zamanı kazandıran teşvik, öneri ve desteklerinden dolayı Őu kişilere teŐekkÖr etmek isterim: Uta Frith ve Lorna Wing hem kahramanlarım hem akademik ve klinik kariyerim boyunca ilham kaynaklarım oldular. EŐim Sarah ve Öç ÖocuĐum beni hep desteklediler ve yokluğuma olağanÖstü bir hoŐgÖrÖ gösterdiler. Yetenekleri ve motivasyonları sıkÖa yanlış anlaŐılan Aspergerli insanlarla tanıştım; umarım bu kitap onların koŐullarını iyileŐtirir. Kendilerinin pek Öok kiŐisel özelliğini takdir ediyor, ailem ve arkadaşlarım olmalarından gurur duyuyorum. Profesyonel meslektaŐlarım, özellikle Carol Gray, Brian Ross, Michelle Garnett ve Judith Sheridan'a, fikirleri ve yorumları için minnettarım. Son olarak, kitabın yayımlanması için teşviklerinden ÖtürÖ Queensland'deki Asperger Sendromu Destek AĞı'na ve metin üzerinde olumlu eleŐtirilerde bulunan diğer ebeveynlere teŐekkÖr ederim. "Kitabınız ne zaman Öıkacak?" diye soran pek Öok kiŐiye cevabım ise, "Buyurun, iŐte Öıktı."

SUNUŞ

Aspergerli kişiler, dünyayı diğerlerinden farklı algı- lar. Bizi tuhaf ve anlaşılmaz bulurlar. Neden söylemek istediğimiz her şeyi söylemeyiz? Neden demek istemediği- miz birçok şeyi söyleriz? Neden çoğu zaman hiçbir anlamı olmayan önemsiz yorumlar yaparız? Neden Aspergerli bi- ri bize zaman çizelgeleri, sokak lambalarının üzerine tek tek kazanmış numaralar, havuç çeşitleri ya da gezegenlerin hareketleri hakkında yüzlerce büyüleyici bilgi anlattığında sıkılıp sabırsızlanırsınız? Neden ışık, ses, koku, dokunma ve tat gibi duyunların karışıklığına katlanırsınız da çılgılık atma- yız? Neden sosyal hiyerarşiye önem veririz ve neden her- kese aynı şekilde davranmayız? Neden bu kadar karmaşık duygusal ilişkilerimiz var? Neden birbirimizden bu kadar çok sosyal sinyal alıp veririz ve bunları nasıl anlarız? Hep- sinden önemlisi, neden Aspergerli kişilere kıyasla bu kadar mantıksızız?

Gerçek şu ki, Aspergerliler küçük bir azınlık. Dünyayı al- gılama biçimleri onlara mantıklı geliyor ve bazı yönleri ger- çekten takdire şayan, ancak bu genellikle geleneksel (yani

çoğunluk olan) düşünme, hissetme ve davranış biçimleriyle çatışmaya neden oluyor. Sendromlu bireyler değişmezler ve birçoğu da değişmeyi istemez. Fakat özel becerilerini yapıcı bir şekilde kullanmak, başkalarıyla çatışmaya girmeden özel ilgi alanlarına yoğunlaşmak ve mümkün olduğunca bağımsız bir yetişkin yaşamı ile olumlu sosyal ilişkiler kurabilmek ve dünyaya uyum sağlamak için yardıma ihtiyaçları vardır.

Ebeveynlerin, diğer aile üyelerinin ve profesyonellerin Aspergerli kişilerin bakış açısını anlamaları gerekir, ki onlarla etkili bir şekilde çalışabilsinler. Tony Attwood'un kitabının gücü, Asperger dünyasına temel önemdeki hayali sızramayı yapmış olmasıdır. Çocuklar ve yetişkinler hakkında yazarken onlarla gerçek anlamda empati kurmuş; bu empati, bilgi ve sağduyuyu her sayfada kendini gösteriyor. Okurlar, Aspergerli kişilerin karşılaştıkları sorunların ayrıntılı tartışmalarını ve bu sorunların üstesinden gelmelerine veya bu sorunları telafi etmelerine yardımcı olacak pratik önerileri takdir edeceklerdir. Bu, tekrar tekrar okunacak ve başvurulacak bir kitap.

LORNA WING